

Мера стабилности неког привредног система, па и мера патриотизма у Србији данас, јесте да ли ти системи плаћају оно што је прописано да би, у целини, били одрживо друштво или им се гледа кроз прсте за прекршаје због којих би и просечног српског тајкуна обесили на Теразијама

Државни дуг: И банке су посумнале

Борис Тадић је изјавио прошле недеље да је највећи успех ове владе то што се Србија спасла банкротства. Мана те изјаве је у томе што је мало ко осим њега поверовао у то. Продаја последње туре државних обвезница готово је неславно пропала. Банке су показале неповерење према могућности државе да те папире уредно сервисира.

Биће да те банке, које су, традиционално, годинама уназад највећи профит правиле у послу с државним папирима знају нешто што ми остали, а можда и Борис Тадић, не знамо или још нисмо о томе обавештени. Како се назива држава чије институције само за комуналије дугују преко два милиона евра. Назива се – тропа. Ако то није банкрот у оном класичном, грађанском смислу те дефиниције, онда ја не знам шта је банкрот.

Држава ће да зајми новац од комерцијалних банака. То се ради свуда у свету. Али, овде ће то бити с девизном клаузулом, као кад грађанин купује стан. Чујем да ни камата за те зајмове неће бити боља него за нас смртнике, али ће то можда натерати државу да поведе више рачуна о вредности динара. Да не би и они видели колико је скупо јучерашње задужење а сутрашња отплата.

Друго, и важније. Оно што пише на папиру није и у каси. Фирме, па и читави градови, уздржавају се од плаћања пореза и доприноса, као у Милошевићево време, време потпуне декаденције једног система када је свако гледао како што више да откине од државе.

Креирање лажног новца: Банкротска посла

Техника је уходана: пријаве износ пореза и доприноса, али га не плате. То спада у прекршаје, дочим је кривично дело ако не пријаве обавезе према држави и фондовима. Држава, на папиру, рачуна с тим пријављеним парама, али пара нема, тако да нам је буџет у суштини папирнат и онако скроз је – банкрот.

Пошто је појава масовна нико се и не усуђује да ту ствар озбиљно прочачка. Оправдања оних који свесно праве прекршај очекивано су разнолика – очување каквих-таквих плата, социјално прихватљивих цена, радних места и још се десетина разлога може набројати. Али, руку на срце, то што пријаве а не плате јесте креирање лажног новца што банкротери иначе раде док их не ухвате.

Аман, овде нема ко да их хвата. Јесте криза притисла, питајте нас грађане који смо махом банкротирали, ми то знамо боље и од Бориса Тадића, али што је криза дубља све је више демагогије и популизма, гледања кроз прсте и нашим и њиховима, и све је мање ентузијазма државе да се за цара наплати цареве, јер је страх завладао посебно од великих бројева. Тако држава учествује у сопственом банкроту, ма шта Тадић о томе говорио. Мера стабилности неког привредног система, па и мера патриотизма у Србији данас, јесте да ли ти системи плаћају оно што је прописано да би, у целини, били одрживо друштво или им се гледа кроз прсте за прекршаје због којих би и просечног српског тајкуна обесили на Теразијама.

Реконструкција и плате: Замајаване замајаних

Уместо да нам лепо кажу колика је дубина банкрота и колико, што због кризе, што због нестручног и неквалитетног рада, остављамо дуга потомству, дуга који није у функцији неке будуће зараде, забављају нас причом о две ствари: о реконструкцији владе и платама државних функционера. Нити ће смањивање броја министарстава да поправи српски буџет а да се то види, нити ће неке мало веће функционерске плате да га упропасте. С напоменом да мало ко верује да функционери живе од плате.

Ово с реконструкцијом владе још би и имало неког смисла, ако уз смањење броја министарстава промене и челне људе у влади, укључујући и председника владе који је одиграо добру улогу у амортизовању директних последица светске економске кризе и показао огроман степен трпељивости према коалиционим застрањивањима партнера у извршној власти.

Србији треба нова метла, нови агресивни програм опоравка и нови људи на оним функцијама од којих зависи вера у будућност, једино погонско гориво које покреће цивилизације. У недостатку наде у будућност свака прошлост изгледа добро, па оно што се манифестује као елементарни страх од сутрашњег дана – инкасант на вратима, отказ на радном столу, гладна деца, болест, бушне ципеле – претвара се у културни модел који поништава сваку политику, и барем би Борис Тадић, са (само)наглашеном дозом државничког ауторитета и дубљег поимања државних и националних послова, морао да осећа да и он постаје сувишан ако се процес настави. Читава политичка класа је угрожена и ако се у њих не појави инстинкт самоодржања прети разградња свих друштвених институција, тотални банкрот.

Та темељна реконструкција може се обавити или новим договором унутар постојеће владине коалиције или новим договором у парламенту, привременим конзорцијумом странака заинтересованих и вољних да у рукама држе врућ кромпир, а аранжман би важио до 2012. године када долазе редовни избори. Вероватно је тачно да статистика показује опоравак друштва, укључујући у тај салдо и онај напред поменути папирнати део буџета који се пише али не постоји, али то није стварни напредак, нема ту замаха нити ће се на кућним буџетима осетити оно што државна статистика бележи. Није немогуће замислити да би концентрациона влада била боље решење од коалиционе владе. Дубина кризе захтева дубоке резове.

(Време, 18.11.2010)

